

DigiNet-testin tuloksia: digitalisaatiolla tehostetaan toimintaa, mutta ei vielä kehitetä uutta

24.3.2025

Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Vaasan yliopiston Digitalisoituvat yritysverkostot DigiNet -hankkeessa on kehitetty verkoston digitalisoitumisen arvioinnin työkalu, DigiNet-testi, jolla yritykset voivat arvioida oman yritysverkostonsa digitalisaation tilaa. Testi on tarkoitettu erityisesti pk-yrityksille, jotka toimivat valmistavan teollisuuden alalla. DigiNet-testi antaa vastaajalle tietoa siitä, missä yritys on jo vahva digitalisaatiossa ja testin tulosten pohjalta yritys voi tunnistaa kehittämiskohteet, joissa digitalisaatiota voidaan kehittää ja tehostaa. Lisäksi testi antaa keskiarvovertailun suhteessa muihin yrityksiin, jonka perusteella vastaaja voi hahmottaa oman sijoittumisensa verrattuna muihin testiin vastanneisiin. Tässä artikkelissa kerrotaan tuloksia Diginet-testistä, jota on testannut 108 suomalaista yritystä.

Digitalisaation hyödyntäminen uuden innovoinnissa ja nykyisen liiketoiminnan tehostamisessa

Yrityksen on tärkeää kehittää liiketoimintaansa, koska ilman kehittämistä yritys käytännössä lakkaa menestymästä markkinoilla. Asiakastarpeet muuttuvat jatkuvasti, tuotteita ja palveluita on kehitettävä näiden tarpeiden pohjalta ja kilpailijoiden toimintaa on seurattava. Tarvitaan siis oppimista ja innovointia. Uuden kehittämisestä yrityksessä käytetään englanniksi käsitettä exploration ja olemassa olevan tehostamisesta

käsitettä exploitation. Ajatuksen kehitti alun perin March (1991), jonka mukaan nämä molemmat ovat organisaation oppimisstrategioita ja erittäin tärkeitä innovoinnissa. Exploration pitää sisällään uusien mahdollisuuksien aktiivisen etsimisen, innovatiivisten lähestymistapojen hyödyntämisen ja markkinoiden kehittämisen uuden tiedon pohjalta. Exploitation puolestaan hyödyntää jo olemassa olevaa tietoa siihen, miten organisaatio pystyy entisestään tehostamaan rutiinejaan ja luomaan siten kustannustehokkuutta. Onkin esitetty, että nämä molemmat lähestymistavat ovat kriittisiä organisaation menestymisen kannalta. Toisaalta pienissä yrityksissä joudutaan usein tasapainottelemaan sen kanssa, onko resursseja käytettävissä sekä uuden että olemassa olevan kehittämiseen.

Digitalisaatiota voidaan myös hyödyntää sekä uuden kehittämisessä että olemassa olevan liiketoiminnan tehostamisessa. Digitalisaatio voi auttaa yritystä innovoimaan kokonaan uudenlaisia tuotteita ja palveluita asiakkailleen tai uusille markkinoille. Sen avulla voidaan löytää uusia markkinoita ja kohdentaa markkinointiviestintää. Samoin liiketoimintaa pystytään tehostamaan digitalisaation avulla hyödyntämällä robotiikkaa ja automatiikkaa yrityksen erilaisissa toistuvissa prosesseissa. Laatua pystyään parantamaan, kun automatiikka yhdenmukaistaa toimintatapoja, ja toisaalta robotit tekevät usein tarkempaa jälkeä kuin ihmiset. Digitalisaatio tarjoaa siis uudenlaisia lähestymistapoja sekä uuden että olemassa olevan kehittämiseen.

Yritykset osaavat hyödyntää digitalisaatiota paremmin liiketoiminnan tehostamisessa kuin uuden kehittämisessä

Diginet-testin ensimmäinen osa-alue liittyi digitalisaatioon ja yrityksen kehittämisen painopisteisiin. Yritystä pyydettiin arvioimaan seuraavia väittämiä asteikolla 1–7, kun 1=täysin eri mieltä ja 7=täysin samaa mieltä. Ensimmäiset väittämät koskevat digitalisaation hyödyntämistä uuden kehittämisessä, ja ne ovat seuraavat:

1. Digitalisaatio on auttanut meitä ajattelemaan “laatikon ulkopuolelta” etsiessämme uusia teknologisia ideoita.
2. Yrityksemme menestys on perustunut kykyyn hyödyntää uusia digitaalisia teknologioita.
3. Olemme kehittäneet innovatiivisia tuotteita ja palveluita digitalisaatiota hyödyntämällä.
4. Olemme keksineet luovia, digitaalista teknologiaa hyödyntäviä tapoja tyydyttää asiakkaidemme tarpeet.
5. Olemme ottaneet haltuun uusia markkina-alueita digitalisaation luomien mahdollisuuksien avulla.
6. Olemme aktiivisesti etsineet uusia digitaalisesti tavoitettavia asiakasryhmiä.

Korkeimman keskiarvon (ka. 4,7) sai väittämä ”digitalisaatio on auttanut meitä ajattelemaan laatikon ulkopuolelta etsiessämme uusia teknologisia ideoita”. Samoin väittämä ”Olemme keksineet luovia, digitaalista teknologiaa hyödyntäviä tapoja tyydyttää asiakkaidemme tarpeet” on saanut kohtalaisen korkean keskiarvon (ka. 4,1). Toisaalta yritykset eivät ole kovin paljon osanneet hyödyntää digitalisaatiota uusien markkina-alueiden haltuunotossa (ka. 3,4). Yleisestikin usea keskiarvo jää alle 4, mikä on asteikolla 1–7 keskiväli. Voikin sanoa, että yrityksillä on vielä mahdollisuuksia hyödyntää digitalisaatiota enemmän yrityksen uudistumisessa.

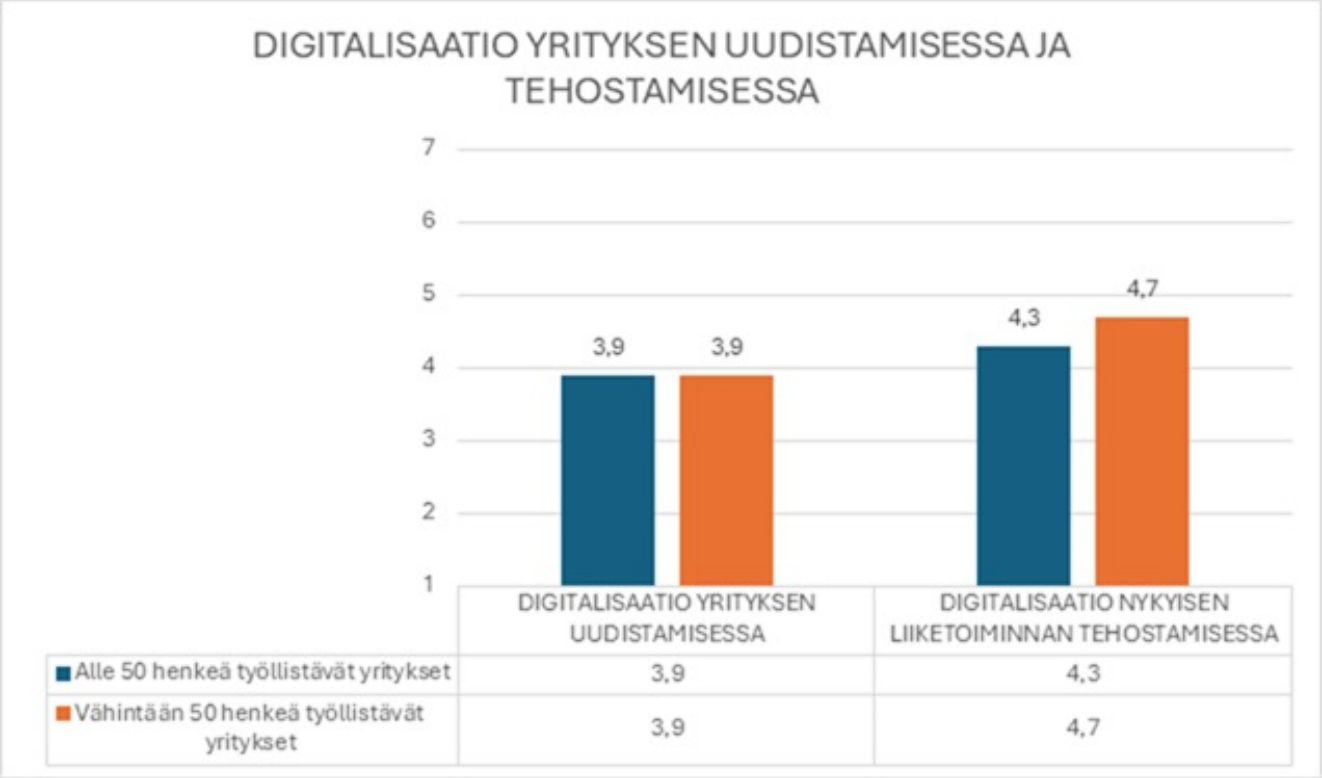
Seuraavat väittämät koskevat puolestaan digitalisaation käyttämistä yrityksen nykyisen liiketoiminnan tehostamisessa. Yritystä pyydettiin arvioimaan seuraavia väittämiä asteikolla 1–7, kun 1=täysin eri mieltä ja

7=täysin samaa mieltä:

1. Olemme onnistuneet alentamaan kustannuksia digitalisaatiota hyödyntämällä.
2. Olemme jatkuvasti kehittäneet tuotteidemme ja palveluidemme laatua digitalisoitumisen avulla.
3. Olemme automatisoineet prosessejamme digitaalisten ratkaisujen avulla.
4. Seuraamme säännöllisesti asiakastyytyväisyyttä hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja.
5. Olemme hyödyntäneet digitalisaatiota nykyisten tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä.
6. Olemme kehittäneet nykyisiä asiakassuhteitamme digitalisaatiota hyödyntämällä.

Diginet-testin tulokset osoittavat, että digitalisaatiota on hyödynnetty enemmän nykyisen liiketoiminnan tehostamisessa kuin uuden kehittämisessä. Kaikki keskiarvot ovat yli 4. Korkein keskiarvo (ka. 5,0) on väittämässä ”Olemme automatisoineet prosessejamme digitaalisten ratkaisujen avulla”. Myös asiakassuhteita on kehitetty digitalisaation avulla (ka. 4,5) ja kustannuksia on myös pystytty alentamaan digitalisaatiota hyödyntämällä (ka. 4,5). Alhaisimmat keskiarvot tässä osiossa on kohdissa ”Olemme jatkuvasti kehittäneet tuotteidemme ja palveluidemme laatua digitalisoitumisen avulla” (ka. 4,2) ja ”Seuraamme säännöllisesi asiakastyytyväisyyttä hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja” (ka. 4,3).

Molemmista osa-alueista laskettiin erillinen keskiarvomuuttuja. Kuviossa 1 esitetään niiden keskiarvot erikseen alle 50 työntekijää työllistävien yritysten osalta ja erikseen vähintään 50 työntekijää työllistävien osalta. Tulokset osoittavat, että kokoluokkien välillä ei ole eroja siinä, miten digitalisaatiota hyödynnetään yrityksen uudistamisessa (molemmissa kokoluokissa ka. 3,9). Sitä vastoin isommilla yrityksillä on korkeampi keskiarvo (ka. 4,7 vs. ka. 4,3) sen suhteen, miten digitalisaatiota hyödynnetään nykyisen liiketoiminnan tehostamisessa.

Kuvio 1. Digitalisaatio yrityksen uudistamisessa ja nykyisen liiketoiminnan tehostamisessa.

Yhteenvetona voi todeta, että yritykset eivät osaa vielä riittävällä tasolla hyödyntää digitalisaatiota yrityksen uudistamisessa, mutta varsinkin suuremmat yritykset ovat jo osanneet ottaa käyttöön automatisaatiota prosessien kehittämisessä ja hyödyntäneet digitalisaatiota asiakassuhteiden hoitamisessa. Digitalisaation

laaja-alainen hyödyntäminen on avainasemassa yritysten menestyksessä ja kasvussa. Yritysten tulisi pyrkiä tasapainottamaan digitalisaation käyttöä sekä nykyisen liiketoiminnan tehostamisessa että uuden kehittämisessä saavuttaakseen parhaan mahdollisen hyödyn.

Tutkimus perustuu Digitalisoituvat yritysverkostot -DigiNet -hankkeen aineistoon. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama.

Sanna Joensuu-Salo
tutkijayliopettaja, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Emmi Tuurinkoski
projektipäällikkö
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittajat toimivat asiantuntijoina Digitalisoituvat yritysverkostot -DigiNet -hankkeessa.

Lähteet

March, J.G. (1991). Exploration and Exploitation in Organizational Learning. *Organization Science, 2*(1), 1–147.